

УДК 811.161.3

В.В. Маршэўская

канд. філал. навук, дац., дац. каф. беларускай філалогіі
Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы
e-mail: tina-2010@bk.ru

ПАРАЎНАННЕ ЯК МОЎНАЯ АДЗІНКА І ВОБРАЗНЫ СРОДАК У МАСТАЦКІМ ТВОРЫ

Рзглядаюцца падыходы да даследавання сутнасці паняцця «параўнанне». Аналізуюцца параўнанні ў паэтычных творах Я. Купалы. Апісваюцца тыпы параўнанняў па значэнні, спосабах уключэння ў сказ (злучнікавыя і бяззлучнікавыя), структуры (неразвітыя і развітыя), змешаныя канструкцыі. Называюцца крытэрыі адрознення параўнальных канструкцый і знешне падобных да іх сінтаксічных канструкцый. Абгрунтоўваецца тэзіс, што параўнанне з'яўляецца неад'емным колькасным і якасным элементам у структуры паэтычных твораў Я. Купалы.

Уводзіны

Лінгвістамі выказваюцца розныя меркаванні адносна сутнасці паняцця «параўнанне». У літаратуры параўнанне – гэта самы просты і ў той жа час, бадай, самы распаўсюджаны від тропу (слоў ці словазлучэнняў, якія ў тэксце набываюць пераносны сэнс) [1]. У лінгвістыцы параўнанне – гэта сінтаксічная канструкцыя, якая выкарыстоўваецца для выражэння параўнання. Тэрмінам «параўнальная канструкцыя» звычайна карыстаюцца для абазначэння «слоў ці словазлучэнняў, якія ўжываюцца ў сказе для больш выразнай і дакладнай характарыстыкі прадметаў шляхам параўнання» [2, с. 141]. У навуковай і навучальнай літаратуры выкарыстоўваюцца сінанімічныя назвы: параўнальныя звароты, кампаратывы, параўнанні, параўнальныя выразы, параўнальныя словы і словазлучэнні і інш. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы дае тры значэнні паняцця «параўнанне»: 1) ‘супастаўленне каго-, чаго-н. для выяўлення падабенства ці розніцы або для вызначэння перавагі аднаго над другім; 2) ‘мастацкі сродак, які заключаецца ў тым, што параўноўваюцца падобныя ў чым-н. прадметы, з’явы’; 3) ‘выяўленне колькасных ці якасных адносін паміж асобнымі прадметамі і з’явамі’ [3, с. 50].

На сённяшні дзень не вырашана пытанне сінтаксічнай сутнасці параўнання, не атрымала адназначнага вырашэння і пытанне аб сінтаксічных функцыях параўнальных зваротаў. Большасць даследчыкаў не адносіць параўнальныя звароты да тых ці іншых членаў сказа, а разглядае іх як своеасаблівыя адасобленыя канструкцыі [4, с. 113]. Мы таксама прытрымліваемся меркавання, што такія адасобленыя канструкцыі існуюць «як кампанет ускладненага сказа, як дапаможная адзінка, што змяшчае дадатковую інфармацыю адносна зместу сказа ці яго асобных кампанентаў» [5, с. 76].

Параўнанне як вобразны сродак у мастацкім творы разглядалася многімі даследчыкамі [6–9]. Мэта нашага даследавання – апісаць параўнанні ў мове вершаваных твораў Янкі Купалы.

Для дасягнення мэты былі пастаўлены наступныя задачы: разгледзець тыпы параўнальных канструкцый паводле спосабу ўключэння ў сказ, ахарактарызаваць структурныя і сэнсавыя разнавіднасці параўнанняў, паказаць крытэрыі размежавання параўнальных зваротаў і іншых, знешне да іх падобных сінтаксічных канструкцый.

Аб’ект даследавання – мова твораў Я. Купалы, прадмет даследавання – параўнанні як своеасаблівыя адасобленыя канструкцыі, ужытыя Я. Купалам у мове сваіх вершаваных твораў [10].

Параўнанні паводле будовы, семантыкі і прызначэння ў кантэксце

Паводле спосабу ўключэння ў сказ параўнанні дзеляцца на дзве групы – злучнікавыя і бяззлучнікавыя. Злучнікавыя параўнанні – гэта сінтаксічныя канструкцыі ў структуры простага ці складанага сказа, уведзеныя з дапамогай параўнальных злучнікаў як, нібы, быццам, як быццам, бы, як бы, чым, што і інш.

У канструкцыях са злучнікам як параўнанне мае сцвярдзальны характар: *На страсе, як на балоце, зрос зялёны мох* (Мая хатка); *Серп, як маланка, ускок бегае, сыкае, глуха снапамі кладзецца жытцо* (Жніво).

Злучнікі *быццам, як быццам, нібы, як бы, бы* надаюць параўнанню ўмоўны, меркавальны характар, і яно набывае мадальную афарбоўку: *Ой, пайду я ў поле, як бы на вайну, шукаючы волю, шаблячкай махну* (3 песень нядолі); *Колас з коласам гутарку дзіўную завялі, бы на хмары злуюць* (Лета).

Пры ўжыванні параўнання з указальнымі словамі *так, такі* ці спалучэннем гэтых слоў з прыслоўямі ці безасабова-прэдыкатыўнымі словамі аналогія становіцца больш выразнай, яскравай: *Мы зложым песню, зложым сказ, а так агністы, як пажар, а гromкі так, як гromу ўдар* (3 павяўшай славы); *Як дубок, з карыцы пастухом абдзёрты, як той салавейка, у клетку запёрты, – так я прападаю, не маючы долі* (Плачуць мае песні).

У структуры параўнання заўсёды ёсць тры лагічна неабходныя элементы: суб'ект параўнання (тое, што параўноўваецца), аб'ект параўнання (тое, з чым параўноўваецца) і аснова параўнання (агульная прыкмета двух прадметаў ці з'яў). Сувязь паміж аб'ектам параўнання і асновай параўнання граматычна афармляецца найчасцей пры дапамозе злучніка як: *Плыве шумліва, як рака, бяседа вольная такая* (На Куццю); *Зерне ўкінулі ішчасліва, чыстае, як вока* (Арлянтам). Структурнай асаблівасцю параўнальных канструкцый, уведзеных Я. Купалам у мову сваіх твораў, можна лічыць прысутнасць указальнага займенніка *той* (тое, тая, тыя) пры аб'екце параўнання: *Вецярок калыша, як галінку тую* (3 песень беззямельнага); *Як цыган той, на свеце век цэлы бадзяюся* (Адповедзь); *І я, як той колас, бядую адзін* (3 песень жыцця) і інш.

Бяззлучнікавыя параўнанні звычайна выражаюцца беспрыназоўнікавай формай творнага склону назоўніка (часцей з залежным прыметнікам ці дзеепрыметнікам): *З неспакоем думкі роем верцяцца ў душы* (Думкі); *На свет будзеш глядзець ашалелым ваўком* (Нуда). Бяззлучнікавае параўнанне можа выражацца прыметнікам, спалучэннем прыметнікаў *падобны, роўны* з прыназоўнікава-склонавай формай назоўніка і інш.: *Дзе ты, любая дзяўчынка, роўная цвяточку, што мне зачыніла б вочы ў апошню ночку?..* (Дзе?..).

Паводле структуры параўнальных канструкцый бываюць неразвітыя і развітыя. Неразвітыя параўнанні складаюцца з аднаго слова, часцей за ўсё гэта назоўнік у форме розных склonaў, радзей – прыметнік, прыслоўе, лічэбнік, дзеяслоў. Неразвітае параўнанне лічыцца простым: тут назіраецца збліжэнне дзвюх з'яў або двух прадметаў па якой-небудзь агульнай прыкмеце: *Галовы людзі пахіліўшы, зямлю капалі, як краты* (Прарок); *На думках братніх, як на скрыпцы, ты песні выгалась свае* (Песняру-беларусу); *Як жывая, рвецца песня, лесам-пушчаю шуміць* (Дудар); *Эх вы, мае думкі, устаньце, ачуняйце! Хоць вам мо і цяжка, як калісь, зайграйце!* (Да сваіх думак); *Сціхла рэчка, як забіта, пад іхляною лёду плітай* (Зіма). Развітыя параўнанні ўключаюць назоўнік і залежныя ад яго словы – іншыя часціны мовы. Развітыя параўнальныя канструкцыі працягваюцца, удакладняюцца, разгортваюцца, намнажаюцца даданымі прэдыкатыўнымі часткамі або іншымі параўнальнымі зваротамі: *І стаіць яна прад панам, як калінка тая, што у лузе, над ракою вецер пахіляе* (Бандароўна); *Бяліся, наша палатно, бяліся, як дзень, як месяц бледны, бела, як бела малако ў глінянай місе, як тая саломінка паспела!* (Яна і я). Такое параўнанне лічыцца разгорнутым: яно ўказвае на некалькі падоб-

ных рыс у прадметах, з'явах, што супастаўляюцца. Неразвітыя і развітыя параўнальныя канструкцыі часта суадносяцца з «паралельнымі па форме кампанентамі асноўнай часткі сказа; ад гэтага ясна, што з чым канкрэтна параўноўваецца ў сказе» [11, с. 182]: *Будзь ты дуж, як вада, як жалеза, цвярдый* (Нуда); *Цень са сцен плыве пануры, як з якой турмы* (Забытая карчма). У сказах без паралельных кампанентаў няма прамого ўказання на тое, што з чым і на якой аснове параўноўваецца, характар параўнання праяўляецца менш выразна: *Як маланкай, пайшла хатка, чаравічкі і апратка* (Сон на кургане); *Сядзіць хлопец з дзяўчынкай і мілуецца з ёю, з ненагляднай сваёю, та гарыць, як лучынка* (У зялёным садочку).

Канструкцыі параўнання могуць будавацца па розных структурных мадэлях (прамы (суб'ект – аб'ект) або адваротны (аб'ект – суб'ект) парадак размяшчэння лагічна неабходных элементаў параўнання): *А думы, гаротныя думы, плывуць і плывуць, як крыніца* (Апошнім вечарам); *Як крыніца, льецца, рвецца з сэрца песня ў свет, за свет* (Песня).

Пад уплывам фальклору Я. Купала ў мове сваіх твораў выкарыстоўваў адмоўныя параўнанні-паралелізмы. У такіх канструкцыях пры знешнім супрацьпастаўленні паняццяў ці з'яў бачыцца іх глыбокае ўнутранае супастаўленне: *Я не сокал зоркавокі, не арол адважны, што так думна за аблогі ўзносіцца з іх кажны. Нават я не салавей-ка, што п'е так слаўна, а я толькі верабейка, узрошчаны пад Гайнай. Як ён, край шаную родны, не ляту ў чужыя, і з зімой б'юся халоднай, хоць-та сэрца ные. Як ён, сеў бы дзе на плоце і песні чырыкаў, людцаў родных бы ахвоціў, к лепшай славе клікаў. Як ён сад – я хатку, поле люблю, хоць не маю, з верабейкавай і доля мая роўна, знаю (Я не сокал...).*

Сустракаюцца традыцыйна-народныя формы параўнання – фальклорна-песенныя паралелізмы: *Любе голуб галубку на гняздо ладзе лубку; дзяцюк любе дзяўчыну і будзе хаціну. Забіў ястраб галубку, з гнязда вецер змеў лубку; адбіў недруг дзяўчыну, агонь знішчыў хаціну. Найшоў голуб другую ўжо галубку за тую; дзяцюк плача па згубе, другой так не палюбе. Голуб зноў гняздо ладзе, свайму гору ён радзе; хлопца вабе магіла, хаткі ставіць не сіла* (Голуб і дзяцюк).

Своеасабліваю сінтаксічную структуру маюць падвоенныя параўнанні (выражаюцца двума і больш параўнальнымі зваротамі): *Як віхар, як куля, імчыцца каршун і не вены тут жа насмерць забівае* (Каршун); *Усё прапала, згібла недзе, як сон, як туман* (Забытая карчма); *Стаў, як калода, як слуп, стаў і азваўся выццём* (Воўк), а таксама паўторы параўнанняў (часам са змененым парадкам кампанентаў): *А лес быў цёмны, як дно мора, як мора дно, быў нем і глух* (Сон).

Паводле семантыкі і прызначэння ў кантэксце параўнальныя канструкцыі бываюць вобразныя і нявобразныя (параўнальна-раўналежныя). Вобразныя параўнанні пашыраюць сваю семантыку асацыяцыямі, якія ўзнікаюць у свядомасці чытача ці слухача. Асноўная іх функцыя – характарыстыка якасці дзеяння або якасці прыметы прадмета. Нявобразныя параўнанні ўзнікаюць па аналогіі.

У залежнасці ад характару злучнікаў і адпаведных сродкаў, з дапамогай якіх афармляецца параўнанне ў сказе, можна вылучыць чатыры тыпы параўнальных адносін: 1) уласнае параўнанне, 2) градацыйнае параўнанне, 3) азначальная рэпрэзентацыя, 4) ураўноўванне.

Уласнае параўнанне выражаецца злучнікамі *як, быццам, нібы, як быццам, як бы, што*. Гэтыя злучнікі фарміруюць двухнакіраваную сувязь: афармляюць адначасова адносіны паміж паралельнымі па форме кампанентамі асноўнай часткі сказа і суадносяць увесь зварот да выказніка: *Тваіх думак ясных, як яснае неба, як рунню квяцістай пакрытая глеба, а ўзлётных, крылатых, як птушкі-арлы, ніхто не забудзе – ні стар, ні малы* (Памяці Максіма Горкага). Пры адсутнасці ў сказе паралельных канструкцый сувязь

рэалізуецца толькі праз выказнік: *Небагатыя і вёскі, садоў ў іх не знаць, толькі часам дзе бярозкі, як тычкі стаяць* (З песень аб сваёй старонцы).

Градацыйнае параўнанне ўспрымаецца як супастаўленне паводле ўзрастання ці змяншэння агульнай прыкметы і часцей выражаецца злучнікам *чым* (або як у значэнні 'чым'): *Будзе ўнуку жыць не штука, лягчэй будзе, як жыў дзед* (Прафесару Б. Эпімах-Шыпілу з Новым 1910 годам). Арыгінальнае спалучэнне градацыйнага параўнання і фальклорна-песеннага паралелізму сустракаем у наступным кантэксце: *Белая ў возеры лебедзь, белая ў рэчцы ліля, – наша Лунянка бялейша, снежнаю белай бялее. Ясныя зоркі на небе, ясна ў крыніцы вадзіца, – вочы ў Лунянке яснейшы, сонца ў вачах ёй глядзіцца. Звонка кукуе зязюля, звонка звініць салавейка, – голас Лунянке званчэйшы, голас Лунянке – жалейка* (Уравак з драматычнай паэмы).

Азначальная рэпрэзентацыя выражаецца з дапамогай злучніка як і ўказальных прыслоўяў ці займеннікаў (*так, такі*) у складзе асноўнай часткі сказа: *Як дубы ў полі чыстым, як сасонкі ў боры, як у небе абдзірастым тыя свечкі-зоры, – так магутны, яснасветны на пагляд былі ўсе* (На Дзяды).

Пры выражэнні ўраўноўвання параўнанні не маюць метафарычнасці, а толькі пацвярджаюць тоеснасць, адпаведнасць. Часцей такія параўнанні ўводзяцца ў сказ з дапамогай злучніка як і: *Табе яшчэ ведаць цікава, што стала з сынамі тваімі? <...> Адзін, як і ты, шнур пахае, карчомкай душу весяліць* (Адвечная песня) (параўнаем: і ты пахаў, і сын пахае). Злучнік як і можа суадносіць асобную сітуацыю з агульнай, напрыклад: *Як і людзі, хацеў бы я так пагуляць, на бяседзе пабыць, паспяваць аб жыцці небарак і з дзяўчынай-красой падружыць* (На службе); *Па суседству жыла, звалі Еўкай яе, даспадобы была як і мне, так і ўсім* (За чаркай).

У сучасным мовазнаўстве прынята размяжоўваць паняцці «параўнальны зварот» (як частка простага сказа) і «параўнальны сказ» (як даданая частка складаназалежнага сказа). Асабліва блізкія, на думку В.І. Рагаўцова, да параўнальных зваротаў няпоўныя даданыя параўнальных часткі складаназалежных сказаў – з апушчаным выказнікам [4]. Напрыклад: *Нібы пчолы ў соты з мёдам да свайго вулля, мы вяртаемся дадому, як адна сям'я* (Безназоўнае). У канструкцыі *нібы пчолы ў соты з мёдам да свайго вулля* можна выдзеліць дзейнік *пчолы* і члены з саставу выказніка (акалічнасці – *у соты, да вулля*); сам жа выказнік мае аднолькавую форму і аднолькавае значэнне з выказнікам *вяртаемся* галоўнай часткі (*Мы вяртаемся дадому, як адна сям'я*), таму аўтарам у стылістычных мэтах апускаецца. Як адзначае Н.М. Чалюк, большасць лінгвістаў прытрымліваецца меркавання, што такія няпоўныя даданыя часткі «займаюць прамежкавае, пераходнае становішча паміж параўнальнымі зваротамі як структурнымі кампанентамі простага сказа і параўнальнымі даданымі часткамі з наяўным выказнікам і яго складам» [12, с. 160].

Пры аналізе канструкцый параўнання з апушчаным выказнікам варта ўлічваць семантычны крытэрыі (семантыку прыназоўнікава-іменных спалучэнняў, якія могуць выступаць у функцыі акалічнасці толькі ў пэўных кантэкстах), які дапамагае адрозніць звычайнае параўнанне ад даданай часткі. Параўнаем наступныя два кантэксты: *Пішчы там, як каня ў пагоду; вый, як ваўкі на Каляды* (Сон на кургане); *Свеце месяці, свеце, як дзюрка ў сярмязе. <...> Свеце месяці, свеце, як лысіна ў пана* (Паніч і Марыся).

У першым кантэксце прыназоўнікава-склонавыя формы *ў пагоду, на Каляды* з'яўляюцца акалічнасцю няпоўнай даданай параўнальнай часткі (можна сказаць «пішчы, як каня пішчыць у пагоду, вый, як выноць ваўкі на Каляды»). У другім кантэксце прыназоўнікава-склонавыя формы назоўнікаў *у сярмязе, у пана* не могуць функцыянаваць як акалічнасці (нелагічна сказаць «як дзюрка свеціць у сярмязе, як лысіна свеціць у пана»); у гэтым выпадку перад намі развіты параўнальны зварот як ускладняльнік простага сказа.

Поўныя даданыя параўнальныя часткі ў кантэксце часта пераплятаюцца з метафарай (у аснове якой таксама ляжыць параўнальнае супастаўленне), напрыклад: *Так чорныя думы адна за адною снуюцца ў тырана, як стада зімою ваўкоў згаладалых, не сытых ніколі, шукаючы жыру, валочацца ў полі, валочацца, аж дзе ахвяру спаткаюць, і выдзеруць сэрца, і вочы зглытаюць* (Адплата кахання); *А па рэчцы па Арэсе бегае «маторка»; стары човен, як карыта, пазірае горка* (Над ракой Арэсай). Блізкія да параўнанняў (найперш сваёй вобразнасцю, метафарычнасцю, мадальнасцю) прыдаткі, аднак у такіх канструкцыях няма лексічна выражанай асновы параўнання: *На бел-свет дзівы выпраўляць паляцела ночка-чараўніца* (На Куццю).

У мове твораў Я. Купалы сустракаюцца словаформы і спалучэнні слоў, якія пачынаюцца злучнікамі *як, нібы, быццам* і інш. і толькі знешне падобны да параўнанняў. На дапамогу прыходзіць таксама семантычны крытэрыў. Адны з такіх канструкцый – кампаратыўныя фразеалагізмы: *Ужо спелы былі, як адзін, каласкі* (Сон на кургане); *Калыхала, гадала, як магла, а цяпер што дачакала? Што найшла?* (Адвечная песня); іншыя – выказнікі двухсастаўных сказаў: *Маішка гэтакі асілак, што рваў дзярэўе з каранём, ў руках яе стаў як апілак* (Магіла Льва); *У ім дупло – як хата* (Дуб). Некаторыя канструкцыі маюць значэнне дадатковых заўваг і функцыянуюць як устаўныя канструкцыі, якія ўвогуле не разглядаюцца як сказы ці іх часткі: *Ляглі нязгледжаныя далі (Як сокал, бачыць мог я ўсё), пустыні веццем замахалі, паляны множылі жыццё* (Урывак з паэмы).

Заклучэнне

Параўнальныя канструкцыі, якія выкарыстоўвае і стварае Я. Купала ў мове сваіх твораў (асабліва дакастрычніцкага перыяду), дапамагаюць найперш зразумець асацыяцыйнае мысленне паэта, яго ўнутраныя перажыванні і ўстаноўкі, пабачыць і адчуць, якія прадметы і рэчы і чаму былі яму найбольш блізкімі і дарагімі. Варта адзначыць аўтарскае майстэрства спалучэння ў адным творы разнастайных тыпаў параўнанняў (злучнікавых, бяззлучнікавых, развітых, неразвітых, адмоўных паралелізмаў і інш.) з іншымі тропамі, у аснове якіх ляжыць параўнанне, што надавала мове яго твораў павышаную выразнасць, экспрэсіўнасць і эмацыянальнасць: *Пара пасымкаў мятлічкі – броўкі мілыя ў сястрычкі; дзве пралескі – яе вочкі ці два ў збожжы васілёчкі; яе шчочкі – роўны ў сонцы цвету-ружы ля аконца; яе губкі – не калінкі, – проста спелыя малінкі! Кветка-лілія з крыніцы – шыйка гэтай чараўніцы; два букеты з незабудкі – маладыя яе грудкі* (Мая дзяўчынка).

Як слушна заўважае В.А. Ляшчынская, параўнанні Я. Купалы з'яўляюцца неад'емным, колькасна і якасна значным элементам у структуры яго твораў; мова паэта застаецца невычэрпнай крыніцай для лінгвістычных даследаванняў і адкрыццяў.

СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. Рагойша, В. Тэорыя літаратуры ў тэрмінах / В. Рагойша. – Мінск : Беларус. Энцыкл., 2001. – 384 с.
2. Маршэўская, В. В. Сучасная беларуская мова. Сінтаксіс : вучэб. дапам. / В. В. Маршэўская. – Гродна : ГрДУ, 2015. – 279 с.
3. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5 т. / пад рэд. К. Крапівы. – Мінск : Беларус. Савец. Энцыкл., 1977–1984. – Т. 4 : П–Р. – 1980. – 768 с.
4. Рагаўцоў, В. І. Сінтаксіс беларускай і рускай моў. Дыскусійныя пытанні / В. І. Рагаўцоў. – Мінск : Універсітэцкае, 2001. – 199 с.
5. Кароткая граматыка беларускай мовы : у 2 ч. / навук. рэд. А. А. Лукашанец. – Мінск : Беларус. навука, 2009. – Ч. 2 : Сінтаксіс. – 240 с.

6. Ляшчынская, В. А. Слова ў паэзіі Янкі Купалы / В. А. Ляшчынская ; навук. рэд. А. І. Падлужны. – Мінск : Беларус. навука, 2004. – 272 с.
7. Рабкевіч, В. Творны параўнанне / В. Рабкевіч // Беларус. лінгвістыка : зб. арт. – Мінск, 1973. – Вып. 4. – С. 46–49.
8. Трыпуціна, Т. М. Параўнанне ў творах Я. Брыля / Т. М. Трыпуціна // Моўныя адзінкі і кантэкст : зб. арт. / рэд. Э. Д. Блінава [і інш.]. – Мінск : Выш. шк., 1992. – С. 157–190.
9. Янкоўскі, Ф. М. Беларускія народныя параўнанні / Ф. М. Янкоўскі. – Мінск : Выш. шк., 1973. – 239 с.
10. Купала, Я. Поўны збор твораў : у 9 т. / Я. Купала. – Мінск : Маст. літ., 1995–2002.
11. Бурак, Л. І. Сучасная беларуская мова. Сінтаксіс. Пунктуацыя / Л. І. Бурак. – Мінск : Універсітэцкае, 1987. – 320 с.
12. Чалюк, Н. М. Сінтаксіс беларускай мовы. Словазлучэнне. Просты сказ / Н. М. Чалюк ; пад рэд. Г. М. Малажай. – Мінск : ТетраСистемс, 2004. – 208 с.

Рукапіс паступіў у рэдакцыю 19.01.2018

Marsheuskaya V.V. Comparison as a Linguistic Unit and a Figurative Tool in Artwork

In this article approaches to the study of the gist of the concept of «comparison» are considered. Types of comparisons of poetic works of Y. Kupala are analyzed. The types of comparisons are described by meaning, by the methods of inclusion in the proposal – union and unionless, by structure – simple and complex, including hybrid constructions. The criteria for distinction between comparative constructions and other syntactical constructions similar to them are called. The author substantiates the idea that comparison is an integral, quantitative and qualitative element in the structure of Y. Kupala's poetic works.